

Fant general Ruges manus i sagflisfyll

MOTSTANDSBREV: General Otto Ruges tale som Egil Solheim holder i hånda sammen med en varekatalog fikk stor betydning for oppbyggingen av motstandsbevegelsen i Norge.

Manuset til general Otto Ruges kjente tale fra 1940 raste forleden ut sammen med sagflis fra en vegg på Koppang. — Mens vi tok hull på veggen

kom både dette manuset og en varekatalog for dagen, sier Egil Solheim. Manuset til talen var et viktig bidrag til motstandsarbeidet under krigen.

**AV
SIGBJØRN KRISTIANSEN**

Både det håndskrevne manuset og katalogen fra Utskriftsmagasinet var meget godt bevart til tross for en 57 år lang tilværelse i sagflis-

veggen. Solheims sønn, som var i ferd med å ta hull i veggen, ble meget overrasket da papirene kom for dagen.

10. juni 1940
General Otto Ruge holdt tale til

soldatene på Setermoen 10. juni 1940, og dette var en tale som kom til å bety mye for motstandsbevegelsen som etterhvert vokste fram.

— Dette var den talen som tyskerne betraktet som motstandspropaganda. Manuskriptet kom

etterhvert i sirkulasjon rundt om i landet, og det var ikke noe som ble liggende lett tilgjengelig, sier amanuensis Frode Færøy ved Hjemmefrontmuseet på Akershus. Talen gikk igjen i den tidligste motstandsbevegelsen. Allerede høsten 1940 var det et apparat etablert og ordene til general Ruge hadde stor betydning for motstandsarbeidet.

Talen ble holdt like før generalløst overfor den tyske krigsmakt sa nei til å overgi seg. Isteden ble han arrestert og ble den nordmann som satt lengst tid i tysk fangenskap.

Talen

«Jeg har sett alle krigens ulykker. Allikevel har disse to måneder vært de rikeste i mitt liv. Jeg har i denne tid blitt hårdere i sinnet og varmere i hjertet, og jeg har sett andre bli det samme. Det er ingen skam å bli slått i en krig, underkuet, lide nederlag, når en har bitt fra seg. Derfor ber jeg dere om å hjelpe til i hver sin krets til å holde tanken varm til den dagen er der. Vent - tro og være beredt. Enten jeg lever da, eller er død, vil jeg være med dere den dagen. Farvel inntil da og takk for denne gangen», sa general Otto Ruge avslutningsvis.

Dermed la han grunnlaget for en motstand, før han gikk i fem års fengsel.

Sjåføren som tok beina fatt

I mange år kjørte Per Ove Sjøberg fra Sand i Nord-Odal familie og venner rundt på turmarsjer i distriktet, men det var først i oktober i fjor han begynte å gå sjøl. Og vi kan vel trygt skrive at odølingen ble bitt av basillen, for i helga gikk han sin 73. turmarsj!

**AV
ARNSTEIN MOEN**

Tidlig lørdag morgen traff vi Per Ove Sjøberg ved Gjesåsøen i Asnes. Han var ute og gikk den lengste ruta i Skjeppåsmarsjen som er den sjuende av årets 10 Solør-marsjer.

— Du er oppe tidlig?
— Jeg dro vel hjemmefra klokka sju, men jeg hadde vært oppe en stund da, smiler Sjøberg.
— En skikkelig morgenfugl altså?

— Jeg kjører avisen så jeg er oppe klokken 04.00 om motran...

Sjøberg oppgir vonde kne som hovedårsak til at han begynte å gå turmarsjer.

— Jeg har vel gått drøyt 1.000 kilometer de siste åtte månedene, og knevondet er borte, sier Sjøberg og finner fram Petterøpakka.

— Du er ikke blitt totalt «helse-freak» siste året altså?

— Neida, en rullings hører med når en ute og går, sier Sjøberg før han trasker videre.

Drøyt 100 deltok i årets Skjeppåsmarsj, og det kom folk fra Trøndelag i nord til Sandefjord i sør. Noen dansker, som er på «turmarsj-turne» i Norge, la også ut fra Idrettens Hus på Kjellmyra.

Men vi synes odølingen som har gått nærmere 10 marsjer i måneden de siste åtte månedene fortjente spalteplassen denne gangen.

BRA FOR KNEA: — Turmarsjer er medisin for vonde kne, mener Per Ove Sjøberg fra Sand i Nord Odal. Han begynte først å gå for åtte måneder siden. I helga fullførte han sin 73. turmarsj!